

Пілецька С.Т.
Д.е.н., професор
Таргачник Т.С.
магістр

Національний авіаційний університет

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЯ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ ПІДПРИЄМСТВА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Мета дослідження полягає в розкритті особливості стратегія запобігання банкрутству підприємства в залежності від стадії життєвого циклу. Охарактеризовано можливі причини банкрутства підприємства в залежності від стадії життєвого циклу.

Ключові слова: стратегія, банкрутство, підприємство, життєвий цикл, стратегічні рішення

Актуальність обраної теми пояснюється тим, що успіх стратегії щодо запобігання банкрутству в першу чергу залежить від того, як зможе менеджмент підприємства своєчасно виявити виникнення вихідної події, з якого починається рух до кризового переломного станом підприємства, а при неможливості його запобігання, на перший план виходить грамотне застосування процедури банкрутства. В умовах ринкової економіки, особливо важливе значення, має захист прав і інтересів господарюючих суб'єктів і громадян. Велику роль в цьому відіграє такий інструмент, як банкрутство неспроможного боржника, що дозволяє відновити порушені права кредиторів. Інститут банкрутства виступає сукупністю правових норм, створених для забезпечення ринкової економіки і її підвалин.

На будь-якому етапі життєвого циклу потрібен особливий підхід до розробки стратегії в області виробництва, фінансів, маркетингу і т.д. Кожна стадія має свої особливості, які як відкривають певні можливості для керівництва організації, так і ставлять проблеми. Отже, виникає необхідність своєчасного виявлення та усунення факторів, що спричиняють за собою негативні наслідки для діяльності підприємства. У табл. 1 представлено короткий опис основних причин можливого настання банкрутства на різних стадіях розвитку підприємства.

У той же час, існують причини банкрутства, які характерні для всіх стадій життєвого циклу підприємства, такі, як: низький науково-виробничий потенціал, некваліфіковану управлінський персонал, неефективність системи управління (механізмів управління та організації управління), помилки в прийнятті рішень стратегічного характеру і ін.

Таким чином, усунути фактори, що тягнуть за собою негативні наслідки для діяльності підприємства, можливо за рахунок застосування заходів щодо запобігання банкрутству ще на стадії зрілості. Основною метою на даному етапі має стати максимальне його продовження, так як в цей час підприємство отримує найбільшу фінансову віддачу, формує необхідну основу для підготовки і реалізації подальших стратегічних рішень.

Таким чином, головною умовою успішної діяльності підприємства є не тільки дотримання вимог зростання або зниження витрат, але і постійний моніторинг ділової активності, своєчасне виявлення і усунення відхилень.

Таблиця 1.

Опис етапів життєвого циклу

Етапи	Характерні риси	Можливі причини банкрутства
Народження	Стадія створення і початок діяльності організації; відсутність структури бізнесу; демократична персоніфікована організаційна структура; безладні бізнес-процеси; робота на межі можливостей	швидке старіння впровадженої технології; низькі темпи розвитку; велика невідповідність прогнозного і фактичного попиту на вироблений товар; загострення конкуренції, що закриває можливості проникнення на ринок
Юність	Стадія швидкого зростання, період другого народження організації: збільшення і стабілізація грошових потоків; формування структури бізнесу, організаційної культури, основних бізнес-процесів, стилю роботи	революційні зміни в технології; зростання прибутку при зниженні продажів; трата поваги і довіри до керівництва

Зрілість	Стадія отримання максимальної фінансової віддачі - оптимальна точка кривої життєвого циклу; зростання прибутку і продажів; налагоджена організаційна структура і система службових обов'язків; орієнтація на результат	уповільнення зростання попиту на вироблені товари; посилення конкуренції, що супроводжується втратою позицій на ринку; насичення або зниження попиту; загроза втрати ринку; відсутність персоналу з необхідним рівнем компетенцій і навичок; переважання короткострокових цілей і завдань над довгостроковими
Старіння	Стадія уповільнення темпів зростання - старіння організації: втрата гнучкості, скорочення впроваджуваних інновацій; зміцнення системи контролю і старих традицій; переважання гордості за минуле над думками про майбутнє	уповільнення темпів зростання; втрата конкурентоспроможності; відсутність концентрації на споживачах; заперечення реального стану справ; «вимивання» фінансових ресурсів для самозбереження

Слід зазначити, що для запобігання банкрутству керівництво на всіх етапах життєвого циклу підприємства повинно аналізувати існуючі проблеми і приймати відповідні рішення щодо їх усунення. Завдяки конкретним діям можна захиститися від негативного впливу зовнішнього і внутрішнього середовища, що в кінцевому підсумку дозволить уникнути появи ознак неспроможності.

Література

1. Ареф'єва О.В. Пілецька С.Т. Просторово-адаптивний підхід до формування конкурентної стратегії підприємства. Бізнес-інформ. 2018. № 5. С. 408 – 415.
2. Вовк О.М., Дудік А.О. Управління потенціалом розвитку підприємства: стратегічний підхід. Економічний простір. № 162, 2020. С. 121-129.
3. Гринчишин Я. М. Стратегічний підхід до антикризового управління підприємствами. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2021. Т. 32 (71). № 1. С. 38–41.
4. Морковник Х. Гучні банкрутства 2020: які компанії вилетіли в трубу, які – вбралися з боргової ями. URL: <https://thepage.ua/ua/exclusive/yaki-kompaniyi-viletili-v-trubu-yaki-vibralisya-z-borgovoyi-yami>
5. Пілецька С.Т. Коритько Т.Ю. Ефективність управління підприємством, підходи та методи щодо її оцінки. Проблеми системного підходу в економіці : зб. наук. праць. К. : НАУ, 2018. Вип. 5(67). С. 100–106.